

Rovással írt „főkönyv”, betyár-fokosok és fából készült Wertheim-zár az újjáalakított Mezőgazdasági Múzeumban

Budapesten aligha akad ember, aki legalább fiatal korában ne andalgott volna a városligeti tó romantikus kis szigetén „Vajdahunyad várán”. Kevesebben vannak azonban, akik rendszeresen tanulmányoznák a borostyánnal befuttatott komor vártornyok, a kecses loggiák, a verablaku lovagtermek, szinte egész Európában páratlan múzeumi anyagát. Pedig ez a múzeum igazán megérdemli a nagyközönség érdeklődését...

Kerekén harmincezer darabra becsülik az itt elhelyezett mezőgazdasági múzeum kiállított anyagát, mely megtölti a pompás épület csaknem valamennyi termét. Emellett azonban olyan gyűjteményeket is magáénak mondhat a múzeum, amelyeknek az egész világon nem akad párja s amelyeknek messzi, külföldi országok tudósai is csodájára járnak.

Nem egy híres tudós nevét fedezhetjük fel a múzeum vendégekönyvében, amelyért ma már a világ legnagyobb autogramgyűjtői is versenyt licitálnak.

A tudósok mellett ugyanis egész sereg uralkodó, fejedelem, államférfi és miniszter neve ékesíti lapjait.

Az eucharisztikus kongresszus alkalmával itt járt Pacelli bíboros pápai követ, a jelenlegi pápa is, de előre-, vagy visszafelé: Horthy Miklós kormányzó karakterisztikus névjegye mellett megtaláljuk Ferenc József, Alfonz volt spanyol király, Vilma holland királynő, Serédi Jusztinián hercegprímás, Angelo Rotta pápai nuncius, Dolfuss kancellár, Kosciakowsky lengyel miniszterelnök, József és József Ferenc főhercegek, Theodore Roosevelt, Sadul, Bikanor maharadszája, a német államminiszter, az eszt, a finn kultuszminiszterek, a hindu kereskedelmi miniszter s ki tudná mind felsorolni, hány más előkelőség és világszerte ismert személyiség aláírását a finom, bőrbekötött könyvben.

Alpár Ignác építészeti remeke

Ez a szinte páratlan érdeklődés bizonyítja a legjobban, hogy valóban olyan ritka látványosság a múzeum, amelynek alig akad mása messzi országokban.

De bizonyítja az is, hogy Egyiptom kormányza, mikor elhatározta, hogy Kairóban mezőgazdasági múzeumot létesít, magyar szakembereket hívott meg és ezekkel a budapesti múzeum mintájára rendeztette be a kairói múzeumot.

Már maga a múzeum épülete látványosság. Vajdahunyad vára eredetileg a honfoglalás ezredik évfordulója alkalmából rendezett 1896-i millenniumi kiállításra épült. Régi történelmi emlékeket helyeztek el akkor itt.

Alpár Ignác, az épületcsoport tervezője már az első, ideiglenesen, csak fából és vakolatból felépített kiállítási csarnokok külső és belső megoldásában igyekezett a főbb hazai építőstílusokat harmónikusan egybeolvasztani.

A faépület azonban nem sokkal állott fenn. Alig néhány év múlva már dűledezni kezdett s a törvényhozás két és félmillió aranykoronát szavazott meg az épületcsoport kőből való

újjáépítésére. Az építkezésnél a legnemesebb anyagot használták, úgyhogy a belső berendezéssel együtt az újjáépített vajdahunyadi vár közel négymillió aranykoronába került, ami az akkori időben szinte fantasztikus összeg volt.

Az újjáépítés munkájával ismét Alpár Ignácot bízták meg, akinek az volt az elgondolása, hogy az épületen az ország területén fennmaradt történelmi becsű és művészi értékű építészeti emlékeket úgy olvassza egésszé, hogy ne hasson bántóan a szemlélőre.

Igy került egymás mellé a jáki templom pompás kapuzata, Vajdahunyad várának egy részlete, a csütörtökhelyi kápolna, a szepesi városok ódon tornyai, a segesvári ostromtorony, a brassói Katalin-bástya, az eperjesi Rákóczi-ház homlokzata, a gyulafehérvári vár egyik kapurészlete, a bártfai városházának erkélye és a középkori harokk és pompás renaissance kastélyok mása.

Az új épületbe 1904 tavaszán költözött be a Mezőgazdasági Múzeum, amelyet 1907 júniusában nyitott meg ünnepélyes kezetek között Ferenc József.

Milyen bort szeret a nagyívó és melyik tehén adja a legtöbb tejet?

A múzeum az utóbbi években rendkívül sokat fejlődött. Különösen modern, szemléltető táblázatai szaporodnak, amelyeknek révén sok érdekes dolgot tud meg a látogató.

Igy, hogy csak néhány példát említsünk, megtudjuk, Csonka-Magyarországon 900 millió pengő volt a szőlőgazdaság értéke és 900.000 volt a szőlőművelők száma.

Szemléltető grafikon mutatja, hogy a mérsékelt ívó az édes és nehéz bort szereti, míg a nagyívó a savanyú bort kedveli.

Megtudjuk, hogy Magyarországon egy négyzetkilométerre 50 sertés jut. Ennél több csak Németországban és Dániában van.

Mint kuriozitást közli az egyik grafikon, hogy a legjobban tejelő tehén az országban az Esterházy-uradalom „Dáma”-ja volt, amely testsúlyának huszonötöszörösét adta tejben.

A külföldi látogatók számára különös „csemegét” jelent a múzeumnak a kis sarokterme, ahol Herman Ottónak, a híres magyar ornitológusnak a gyűjtését helyezték el.

A világ egy múzeumban sem találjuk párját az itt felhalmozott érdekesnél érdekesebb ritkaságoknak.

Régi magyar pásztorszerszámok és halászszerszámok száza borítják a falakat. Itt láthatjuk a Wertheim-zár őseit, amelyet a hortobágyi pásztorok fából faragtak ki. Ezeket a zárat a pásztorkunyhókra szerelték fel s oly elmés a szerkezetük, hogy idegen a legnagyobb fáradsággal sem tudja megoldani a zár rejtélyét.

A betyár-romantika rekvizitumai sem hiányoznak a gyűjteményből. Híres betyárok fókosai, fegyverei lógnak a falakon. De itt van: a kettős könyvelés őse is. A falra írt rovás, melyet már évszázadokkal ezelőtt használtak a magyar alföld tanyavilágában, a juhok elismertetésére.

Évtizedek multak el s a múzeum belső berendezése és szaktárgyai lassan elavultak.

Igy vetődött fel az a gondolat, hogy újjá kell szervezni a múzeumot, ami meg is történt.

Sok történelmileg értékes és múzeális becsű modell, kép és kimutatás került kicserélésre, de ugyanakkor új anyag került a múzeumba, amelyet újjáalakított formájában 1934 júniusában nyitott meg Horthy Miklós kormányzó.

A korszerűsítés munkája azonban nem szakadt meg, hanem tovább folyik dr. Badics József, a múzeum jelenlegi igazgatójának vezetésével.

— Múzeumunk célja nem az, hogy a múltat mutassuk be, hanem, hogy megismertessük a mai mezőgazdasági életünket — mondotta ezzel a munkával kapcsolatban dr. Badics igazgató.

— Ezért inkább talán oktató jellegű mezőgazdasági kiállításnak lehetne nevezni a múzeumot, melynek megalapítása úttörő munkát jelentett, de amely példát mutat fejlesztésének új, modern irányával is.

Végigjárva a terméket megtudjuk azt is, hogy területéhez viszonyítva, csak Lengyelországban volt több ló, mint nálunk.

Érdekes az is, amit a halászattal kapcsolatban közöl az egyik grafikon. Eszerint a természetes vizekben 200.000 holdon ugyanannyi hal termelhető, mint 18.000 hold mesterséges tógazdaságban.

Vagy ki tudta azt, hogy Magyarországon a legnagyobb egész Európában az ármentesített terület? Magyarországon ugyanis 3.8 hektáron csapolták le a vizet, míg Hollandiában 1.4, Olaszországban pedig a Pó völgyében 0.1 hektárt ármentesítettek.

Meglepő választ kapunk a magyar mezőgazdaság növekedéséről: sok méltatlan támadásra is. Ha ugyanis terméseinket az agrárexport-országokéval hasonlítjuk össze, akkor a múzeum grafikonja szerint az első helyen állunk.

Mindez azonban csak néhány kiragadott adat abból a hatalmas tömegű anyagból, ahol úgyszólván minden kérdésre választ talál, aki a mezőgazdasági kérdések iránt érdeklődik. Ehhez nagyban hozzájárul az a közel 40.000 kötetes szakkönyvtár is, mely a múzeum külön szárnyában van elhelyezve s amely az országnak legjobban felszerelt ilyen intézménye.

(K. B.)

— Orvosi hírek. Dr. Schönstein Sándor bőrgyógyász-kozmetikus szakorvos szabadságáról megérkezett. Rendel délelőtt 11—1-ig és délután 3—6-ig. Telefon: 115—577.

Dr. Halász Henrik orr-, gége-, fül- és fogszakorvos rendelője Jókai-utca 26, délelőtt 10—1-ig. Telefon: 121—965.

— Hosszú idő óta fekvő betegek a régebbi, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvizet nagyon szívesen isszák és annak gyors, biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általánosan dicsérik. Kérdezze meg orvosát!